

Česká školní inspekce Ústecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIU-439/22-U

Název	Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Střední odborná škola, Varnsdorf, příspěvková organizace
Sídlo	Bratislavská 2166, 407 47 Varnsdorf
E-mail	petr.kotulic@skolavdf.cz
IČ	18383874
Identifikátor	600010210
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Ing. Bc. Petr Kotulič
Zřizovatel	Ústecký kraj
Místa inspekční činnosti	Bratislavská 2166, Kostelní 723, Karolíny Světlé 2703, Mariánská 1100, Varnsdorf
Termín inspekční činnosti	11. 4. 2022 – 13. 4. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného střední školou podle příslušných školních vzdělávacích programů, se zaměřením na neúspěšnost ve společné části maturitní zkoušky. Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů pro střední vzdělávání a jejich souladu s právními předpisy a rámcovými vzdělávacími programy.

Charakteristika

Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Střední odborná škola, Varnsdorf, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost vyšší odborné školy, střední školy, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, domova mládeže, školní jídelny a školní jídelny-výdejny. Střední škola ve školním 2021/2022 vzdělává žáky v denní formě v 25 oborech vzdělávání, z nichž 13 poskytuje střední vzdělání s výučním listem a 12 střední vzdělání s maturitní zkouškou. Celkem škola vykázala k 30. 9. 2021 866 žáků v 50 třídách. Inspekční činnost byla zaměřena na obory poskytující střední vzdělání s maturitní zkouškou (18-20-M/01 Informační technologie, 26-41-M/01 Elektrotechnika, 65-42-M/01 Hotelictví, 65-42-M/02 Cestovní ruch, 68-43-M/01 Veřejnosprávní činnost, 82-41-M/04 Průmyslový design, 82-41-M/05 Grafický design, 82-41-M/07 Modelářství a návrhářství oděvů, 23-45-L/01 Mechanik seřizovač, 26-41-L/01 Mechanik elektrotechnik, 69-41-L/02 Masér sportovní a rekondiční, 64-41-L/51 Podnikání), ve kterých se vzdělávalo 459 žáků v 25 třídách. Nejméně žáků se vzdělává v oborech vzdělávání Elektrotechnika (4 žáci ve 2. ročníku) a Průmyslový design (10 žáků v 1. až 3. ročníku) a nejvíce v oboru vzdělání Informační a komunikační technologie (106 žáků v šesti třídách). Oproti školnímu roku 2019/2020 ubylo cca 5 % žáků, největší úbytek zaznamenaly obory vzdělávání Cestovní ruch (62 %) a Veřejnosprávní činnost (39 %), naopak v oboru vzdělání Informační a komunikační technologie se vzdělává o cca 38 % žáků více.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Strategii dalšího rozvoje školy se zaměřením na výchovně-vzdělávací, personální a materiálně-technickou oblast ředitel stanovil na základě SWOT analýzy. V souladu s doporučením České školní inspekce z minulé inspekční činnosti v roce 2019 přistoupil ředitel školy k optimalizaci oborů vzdělávání. Požádal zřizovatele o provedení změn v Rejstříku škol a školských zařízení k 1. 9. 2022. Jedná se konkrétně o výmaz nenaplněvaných a málo naplněvaných oborů vzdělávání – Strojírenství, Kosmetické služby, Vlásenkář a maskér, Cestovní ruch a Průmyslový design. V oblasti výchovně-vzdělávací se částečně podařilo zlepšit výsledky vzdělávání, avšak zvýšit kvalitu poskytovaného vzdělávání, motivovat a aktivizovat žáky k učení a snižovat absenci žáků se příliš nedáří. Nedostatky škola vykazuje v materiálním vybavení především pro předměty společné části maturitní zkoušky. Pro efektivnější přípravu žáků k maturitní zkoušce z českého jazyka škole chybí školní knihovna, která by žákům nabízela výpůjční režim a zároveň poskytla pedagogům prostor pro realizaci čtenářských dílen nebo příležitost pro práci s autentickými literárními díly.

Řízení školy je založeno na spolupráci členů širšího vedení, jejich pravidelné schůzky přispívají k účelnému plánování, organizování, sdílení zkušeností a předávání informací. Část kompetencí ředitel školy účelně delegoval na své zástupce a vedoucí pracovníky na jednotlivých místech poskytovaného vzdělávání. Podařilo se sjednotit řídicí pravidla a mechanismy. Systém kontroly a evaluace však stále není zcela účinný. Hospitační činnost se v předchozím období, kdy byla výuka realizována především distančním způsobem, omezila na kontrolu uskutečňování online synchronní a asynchronní výuky. Při prezenční výuce byla zatím realizována jen v malé míře. Pedagogům tedy téměř není poskytována efektivní zpětná vazba, která by přispěla ke zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání.

V personální oblasti se daří cíle naplňovat jen částečně. Vzdělávání ve střední škole zajišťují také pedagogové bez odborné kvalifikace. V předmětech společné části maturitní zkoušky je z 29 učitelů 11 nekvalifikovaných. Výuka českého jazyka je zajištěna převážně odborně

kvalifikovanými pedagogy s příslušnou předmětovou specializací, pouze jedna učitelka je nekvalifikovaná. Větším problémem je výuka cizích jazyků, protože pouze dvě učitelky splňují odbornou kvalifikaci s příslušnou předmětovou specializací. Vzdělávání v matematice zajíšťuje 10 pedagogů, z nichž jsou čtyři nekvalifikovaní. Nekvalifikovanost pedagogů se v hospitovaných hodinách projevila především v didaktické stránce výuky. Podpora začínajících pedagogů je vhodně realizována prostřednictvím uvádějících učitelů s možností konzultace s vedením školy či ostatními pedagogy. Další vzdělávání pedagogických pracovníků vedení školy plánuje společně s pedagogy, avšak jeho realizace v posledních dvou školních rocích byla významně ovlivněna pandemií covid-19. Učitelé se vzdělávali zejména v oblasti využívání digitálních technologií při online výuce, jiných vzdělávacích akcí proběhlo jen málo, jejich efekt v hospitovaných hodinách zřetelný nebyl. V plánu dalšího vzdělávání pedagogů chybí více vzdělávacích akcí zaměřených na didaktické aspekty výuky, zejména využití efektivní zpětné vazby a zařazování kooperativních metod.

Školní poradenské služby poskytují ve škole dvě kvalifikované výchovné poradkyně, z nichž jedna je současně metodičkou prevence. Jejich činnost a působení na žáky doplňuje školní psycholožka.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Mezi hospitovanými hodinami předmětů český jazyk, literatura a umění byly výrazné rozdíly v jejich struktuře a efektivitě. Metodická propracovanost vyučovacích hodin se odvíjela od osobního přístupu a pedagogických zkušeností učitelů. Pro žáky přínosné byly hodiny s průběžným upevňováním učiva, při nichž byla nejčastěji využita kombinace frontální výuky a samostatné práce, výjimečně byla zařazena práce ve dvojici. Málo efektivní z hlediska rozvoje kompetencí žáků byly hodiny, v nichž převažovala frontální forma vyučování. Žáci často o výuku neprojevovali zájem a zapojovali se jen na přímou výzvu učitele, v krajním případě výuku narušovali nevhodným chováním. Frontální styl vyučování neumožňoval rozvoj komunikačních dovedností žáků a jejich souvislejší ústní projev. Vyučující se při řízeném rozhovoru zpravidla spokojili s jednoslovnnou či částečnou odpovědí. K zadávání úkolů pedagogové většinou využívali pracovní listy, minimálně byla využívána didaktická technika pro podporu názornosti a učebnice či čítanky pro práci s textem nebo vyhledávání a ověřování informací. Příprava žáků 4. ročníku k ústní zkoušce nebyla efektivní, protože při simulaci struktury této zkoušky na základě pracovního listu pracovala téměř celou vyučovací hodinu pouze jedna žákyně, ostatní byli jen pasivními posluchači.

Ve sledované výuce cizích jazyků převažovala kombinace frontální výuky a samostatné práce žáků, jen v některých hodinách byla zařazena také práce ve dvojicích nebo skupinách. Zadávané úlohy byly bez cílené diferenciace. Při samostatné práci byla ojediněle uplatňována individualizace a specifická podpora některých žáků. Vyučování aktivně vedly pedagožky, žáci přijímalí informace většinou pasivně. Snahy o zařazení aktivizačních prvků v některých hodinách nebyly úspěšné, neměly dopad na zvýšení zájmu žáků o vzdělávání. Ústní komunikace probíhala zejména formou řízených krátkých rozhovorů mezi učitelem a žákem. Žákům nebyl poskytnut dostatečný prostor k individuálnímu souvislému vyjadřování ani vzájemné komunikaci. Úkoly k podpoře čtenářské gramotnosti a vyhledávání informací v cizojazyčných textech byly zařazovány jen ojediněle.

Ve zhlédnutých hodinách matematiky využívali učitelé především frontální výuku založenou na řízeném rozhovoru a někdy samostatnou práci. Žáci většinou bez obav na pokládané otázky odpovídali a s pedagogem spolupracovali. Někteří učitelé rozvíjeli u žáků

logické myšlení. Při samostatné práci učitelé často žákům poskytovali individuální podporu, která jim umožňovala dosahovat pokroku v učení. Diferenciace zadávaných úkolů, která by zohledňovala vzdělávací možnosti jednotlivců, využita nebyla. Závěry hodin byly spíše formální, jen v některých hodinách byly využité ke shrnutí probíraného a procvičovaného učiva.

Od poslední inspekční činnosti nedošlo k žádnému kvalitativnímu posunu v rozvoji schopnosti sebereflexe žáků formou sebehodnocení nebo vzájemného hodnocení. V hospitované výuce nebyly tyto dovednosti žáků rozvíjeny. Téměř ve všech hospitovaných hodinách se nedalo rozvrhnout jednotlivé fáze výuky tak, aby na závěr bylo možné shrnout probírané učivo a poskytnout žákům kvalitní zpětnou vazbu o mře naplnění vzdělávacího cíle. Absence diferenciace a nízká míra využití kooperativních činností nepřispívají k efektivnímu naplňování vzdělávacích cílů a nerespektují individuální vzdělávací potřeby jednotlivých žáků. Část navštívených hodin neodpovídala z hlediska zařazených vzdělávacích strategií školním vzdělávacím programům, v nichž škola deklaruje vedle expozičních metod rovněž skupinovou práci, diskuzi, práci s učebnicí aj.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola sleduje průběžné i celkové výsledky žáků za jednotlivá klasifikační období na pravidelných jednáních pedagogické rady na úrovni jednotlivých míst poskytovaného vzdělávání. Hodnocení výsledků vzdělávání má stále většinou statistickou povahu, chybí systematická analýza příčin neúspěchu, následné přijetí, realizace a vyhodnocování účinnosti vhodných opatření. V této oblasti není dostatečně efektivní ani činnost předmětových komisí, které se převážně soustředí na organizační záležitosti, úpravy školních vzdělávacích programů, popř. obecnou statistiku výsledků vzdělávání. Interní srovnávací testy v předmětech společné části maturitní zkoušky a „maturity nanečisto“ jako hlavní opatření, které škola realizuje pro zvýšení úspěšnosti žáků, jsou vzhledem k neuspokojivým výsledkům žáků školy při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou málo efektivní. Výsledky tohoto testování jsou vedením školy statisticky sumarizovány, další kroky pro podporu žáků jsou ponechány na individuálním rozhodnutí jednotlivých vyučujících (intenzivní opakování a procvičování problematických částí učiva). Žákům, jejichž nízká úroveň znalostí a dovedností ohrozuje jejich školní úspěšnost, nabízejí pedagogové individuální konzultace a účast na skupinovém doučování.

Škola dlouhodobě vykazuje vysokou míru neúspěšnosti ve společné části maturitní zkoušky. Přestože se hrubá neúspěšnost (podíl žáků neúspěšných u maturitní zkoušky nebo nekonajících k počtu žáků přihlášených k maturitní zkoušce) ve zkušebních obdobích 2019 až 2021 snížila z 53,4 % na 38 %, resp. 25,9 %, škola i nadále vykazuje ve společné části maturitní zkoušky podprůměrné výsledky ve srovnání s republikovým průměrem. Z podrobné analýzy výsledků jednotlivých oborů vzdělání vyplývá, že více než 50% neúspěšnost ve společné části maturitní zkoušky v jednotlivých zkušebních obdobích zaznamenali žáci oborů vzdělání Hotelnictví (nejvyšší v roce 2019, kdy hrubá neúspěšnost dosáhla 90 %), Podnikání (70% hrubá neúspěšnost v roce 2021), Veřejnosprávní činnost (70% hrubá neúspěšnost v roce 2019) a Masér sportovní a rekondiční (54% hrubá neúspěšnost v roce 2019).

Podrobné výsledky v jednotlivých zkušebních předmětech ukazují, že ve většině oborů se na vysoké míru neúspěšnosti podílejí zejména český jazyk a cizí jazyk. V českém jazyce byli v roce 2021 žáci jednotlivých oborů školy většinou dvakrát až šestkrát více neúspěšní než žáci ostatních škol v daných skupinách oborů v ČR. Nejvyšší neúspěšnost zaznamenali žáci oborů vzdělání Podnikání a Cestovní ruch. V cizím jazyce měli žáci jednotlivých oborů

školy zpravidla třikrát až sedmkrát vyšší neúspěšnost než žáci ostatních škol v daných skupinách oborů. Nejvyšší neúspěšnost zaznamenali žáci oboru Podnikání, Cestovní ruch, Masér sportovní a rekondiční a Informační technologie.

Výchovné poradkyně spolupracují s pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálním pedagogickým centrem a v rámci primární prevence i s neziskovými a charitativními organizacemi. Prostřednictvím třídních učitelů poskytují pedagogům informace o podpůrných opatřeních žáků, případně jim zajíšťují metodickou podporu. V hospitovaných hodinách však byla uplatňována potřebná individualizace a diferenciace jen ojediněle. Rizikové chování žáků či vztahové problémy mezi nimi jsou řešeny v součinnosti s vedením školy a příslušným třídním učitelem, v případě výskytu závažnějšího problému jsou kontaktováni zákonné zástupci žáků. Za nejvážnější problém úspěšnosti žáků v průběhu i při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou škola i nadále považuje vysokou absenci, neboť právě žáci s vysokou mírou absence jsou nejčastěji ohroženými školním neúspěchem a předčasným odchodem ze vzdělávání. Problematiku u žáků s vysokou absencí se zabývají výchovné poradkyně, v závažnějších případech je absence a školní neúspěšnost řešena komplexně ve spolupráci školního poradenského pracoviště, třídních učitelů, zákonného zástupců a samotných žáků. V oblasti předcházení školní neúspěšnosti je však činnost školního poradenského pracoviště málo efektivní.

Závěry

Vývoj školy

Přetrvávají některé nedostatky zjištěné při předchozí inspekční činnosti – nízká kvalita průběhu vzdělávání, vysoké absence žáků, problémy s personálním zajištěním výuky, slabé vzdělávací výsledky žáků.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

Žáci školy dosahují dlouhodobě podprůměrné výsledky při ukončování vzdělávání maturitní zkouškou vzhledem ke skupinám oborů v ČR.

Opatření přijímaná ke zlepšení výsledků žáků ve společné části maturitní zkoušky nejsou dostatečně účinná.

Řízení pedagogického procesu není zcela efektivní a nepřispívá ke zvýšení kvality poskytovaného vzdělávání.

Obsah dalšího vzdělávání pedagogů nedostatečně připravuje učitele k využívání motivace a aktivizace žáků ve výuce.

Vysoká absence žáků negativně ovlivňuje vzdělávací výsledky žáků, opatření přijímaná ke snižování absence nejsou dostatečně účinná.

Absence diferenciace a individualizace výuky neumožňuje účinnou podporu žáků podle jejich individuálních potřeb, převaha frontální výuky vede k nízkému zapojení žáků do procesu vzdělávání.

Malá míra využívání formativního hodnocení a s tím související nízký rozvoj sebereflexe žáků omezují efektivitu procesu učení.

Chybějící školní knihovna snižuje efektivitu přípravy žáků k maturitní zkoušce z českého jazyka.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

Analyzovat a vyhodnocovat výsledky žáků v průběhu vzdělávání a při jeho ukončování, přijímat účinná opatření pro zlepšení.

Poskytovat pedagogům efektivní metodickou podporu, která bude směřovat ke zlepšení průběhu vzdělávání.

Podporovat pedagogy v účasti na vzdělávacích akcích zaměřených na didakticko-metodické aspekty výuky a při hospitační činnosti implementaci získaných znalostí ověřovat.

Vyhodnocovat absenci žáků a přijímat účinná opatření pro její snížení.

Diferencovat výuku podle individuálních potřeb žáků, zařazovat aktivizující metody a ověřovat naplnění vzdělávacích cílů.

Zařazovat formativní hodnocení žáků včetně sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků jako prostředku jejich individuálního rozvoje.

Vybudovat školní knihovnu s výpůjčním režimem pro žáky.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 15 dnů přjmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejně lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Úplné znění zřizovací listiny příspěvkové organizace včetně Přílohy č. 1 a 2 (Č. j.: 140/2001, ze dne 10. 1. 2022)
2. Jmenování ředitelem školy od 21. 11. 2018 (jmenovací listina vydaná Ústeckým krajem dne 15. 10. 2018)
3. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2020/2021
4. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení MŠMT (ze dne 10. 4. 2022)
5. Výkaz o střední škole (M 8) podle stavu k 30. 9. 2021
6. Organizační schéma školy
7. Strategie rozvoje VOŠ a SŠ, Varnsdorf, příspěvková organizace, ze dne 20. 5. 2019
8. Školní řád, klasifikační řád vydaný s platností od 1. 9. 2021
9. Školní matrika
10. Zápis z jednání vedení školy, pedagogické rady a předmětových komisí, školní roky 2020/2021 a 2021/2022
11. Dokumentace k ukončování vzdělávání maturitní zkouškou v letech 2019-2022
12. Dokumentace výchovného poradenství a prevence rizikového chování, školní roky 2020/2021, 2021/2022
13. Personální dokumentace pedagogických pracovníků předmětů společné části maturitní zkoušky

14. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní roky 2021/2022, včetně vyhodnocení za školní roky 2019/2020 a 2020/2021
15. Rozvrhy tříd oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, školní rok 2021/2022
16. Školní vzdělávací programy oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, školní rok 2021/2022
17. Inspekční zpráva č. j.: ČŠIU-311/19-U (ze dne 12. 4. 2019)
18. Webové stránky školy <http://www.skolavdf.cz/>

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Ústecký inspektorát, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.u@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Ing. Anna Kejřová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Ivana Reihsová, školní inspektorka

Mgr. Jaroslav Máliš, školní inspektor

Bc. Blanka Zoudunová, kontrolní pracovnice

Ing. Anna Kejřová v. r.

Mgr. Ivana Reihsová v. r.

Mgr. Jaroslav Máliš v. r.

Bc. Blanka Zoudunová v. r.

V Ústí nad Labem 16. 5. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Ing. Bc. Petr Kotulič, ředitel školy

Ing. Bc. Petr Kotulič v. r.

Ve Varnsdorfu 17. 5. 2022